

Udenrigsministeriet

*Sendt til andrfo@um.dk
cc til eupstud@um.dk og nihvr@kefm.dk*

Sagsnr. 20-0362
Vores ref. BESO/HJP/Igy
Deres ref.

Den 30. januar 2020

FH's hørings svar i forbindelse med høring af Specialudvalget fra Arbejds- markedet og Sociale Forhold over Kommissionens forslag til oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) takker for høringen og muligheden for at give bemærkninger.

For FH er det vigtigt, at Danmark er et foregangsland, at den grønne omstilling skaber flere gode job, at løsninger afspejler kollektive beslutninger og internationalt forpligtende samarbejde, og at klimakrisen og den grønne omstilling ikke øger uligheden i Danmark. FH har på den baggrund nedenstående kommentarer til lovforslaget.

Fonden

FH finder det overordnet positivt, at EU med Fonden for Retfærdig Omstilling vil understøtte den store opgave med grøn omstilling af den europæiske økonomi med fokus på, at det skal ske på en social retfærdig måde.

FH finder det også positivt, at fondens aktiviteter kan fremme dansk eksport og beskæftigelse ved at øge efterspørgslen på danske løsninger, herunder fx inden for energiområdet.

Fondens fordeling og fokus

Mens FH erkender, at en række regioner i andre medlemslande har særligt store udfordringer og behov for støtte, finder FH det positivt, at fonden skal skabe "investeringer i beskæftigelse og vækst i alle medlemsstater", jf. artikel 3. FH lægger til grund, at fondens midler således også kan finansiere indsatser i Danmark. Det er dog umiddelbart vanskeligt, inden for den korte høringsfrist, fuldt ud at gennemskue implikationerne af den foreslåede fordelingsmetode mellem medlemslande. Det ville være nyttigt og værdsat, hvis ministerierne kunne påtage sig at levere beregningseksempler, der anskueliggør hvilke regioner og/eller grupper i Danmark, der kan drage fordel af fonden, og i hvilket omfang, evt. under forskellige forudsætninger.

FH finder samtidig, at fondens fokus burde bredes ud. For det første bør fonden ikke kun finansiere indsatser i bl.a. kulindustrien, men også i andre drivhusgasintensive industrier. For det andet bør fonden også hjælpe faggrupper, der berøres indirekte, jf. formuleringen i materialet 'en række yderligere indirekte job afhænger også af værdikæden for fossile brændstoffer og drivhusgasintensive processer', jf. forslaget side 2. Det kan i disse forbindelser fremhæves, at olieindustrien i Danmark har ca. 30.000 direkte og indirekte beskæftigede. FH finder det vigtigt, at der også sker en retfærdig omstilling for dem og andre grupper. I det omfang, fonden ikke kan adressere alle relevante områder og grupper, bliver behovet for nationale løsninger tilsvarende større.

FH mener ligeledes, at der er behov for en styrkelse af fondes fokus på kompetencer, fx ved at ethvert projekt, der skal støttes af fonden, skal indeholde initiativer eller overvejelser om behovet for opkvalificering m.v., jf. artikel 7, stk. 2. I det nuværende forslag er fokus primært på *jobskabelse* gennem investeringer og forskning. Der er behov for ligeledes at fokusere på *opkvalificering* af arbejdskraft til at udfylde nye job. Støtte til opkvalificeringen af arbejdskraft m.v. nævnes i litra h-j, men disse elementer synes ikke konsekvent integreret i den ledsagende tekst og i præambelen (kun kort under litra 11, side 12 og artikel 4, h, side 15).

Endelig finder FH det vigtigt, at der i forordningen er en klar henvisning til den afgørende koordination mellem implementeringen af den sociale søjle og Fonden for Retfærdig Omstilling. Koordinationen er fx vigtigt i forhold til opkvalificerings- og omskolingsdagsordenen, hvor både den sociale søjle og Fonden har til hensigt at bidrage. EU-kommissionen har i flere sammenhænge angivet, at søjlen for sociale rettigheder skal være retningsgivende for, at den grønne omstilling bliver fair og retfærdig. Der bliver dog kun henvist til den sociale søjle en enkelt gang (artikel 7, stk. 4) i forordningen.

Finansiering

FH finder det positivt, at der '(...) vil blive frigjort yderligere offentlige og private midler gennem en konsekvent lovgivningsmæssig ramme, navnlig sektorspecifikke statsstøtteregele, der vil skabe muligheder for at lette anvendelsen af nationale midler til projekter, der er i overensstemmelse med målene for en retfærdig omstilling'. FH lægger dog vægt på, at en justering af statsstøtteregelele ikke fører til uhensigtsmæssig konkurrenceforvriddning til ulempe for produktion og beskæftigelse i Danmark og/eller en egentlig omstilling i alle medlemslande.

FH lægger vægt på, at midler fra fonden for retfærdig omstilling og den tilhørende medfinansiering bliver additionelle, dvs., at der er tale om nye midler og ikke blot en omfordeling af allerede afsatte midler. FH er i den forbindelse bekymret over, at der i budgettet bliver overført midler fra den Europæiske Fond for Regionaludvikling og den Europæiske Socialfond Plus til opfyldelsen af klimamålene. Det kan indebære, at den grønne omstilling sker på bekostning af andre indsatser målrettet beskæftigelse, opkvalificering og fattigdomsbekæmpelse.

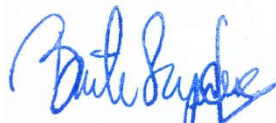
Udarbejdelsen af territoriale planer

Høringen viser, at de territoriale planer er afgørende for at opnå støtte. Samtidig kan planerne, i FH's vurdering, bidrage til en nyttig konkretisering af konkrete udfordringer og løsninger på lokalt, regionalt og nationalt niveau. FH finder det af disse grunde afgørende, at regeringen prioriterer udarbejdelsen af planerne, og at man i den forbindelse inddrager relevante partnere, herunder fagbevægelsen (jf. bilag 1, side 7). Arbejdet med planerne bør påbegyndes snarest, idet det af forslaget side 4 fremgår, at kommissionen allerede i 2020 vil 'bistå medlemsstaterne med udarbejdelsen af deres territoriale planer for retfærdig omstilling'. FH ser frem til at høre mere om proces for udarbejdelsen af planer i Danmark.

FH finder det væsentligt, at de territoriale planer ikke alene fokuserer på 'omskoling' men også på 'videreuddannelse'. For det første vil eksisterende kompetencer ikke nødvendigvis blive overflødige – de kan fortsat være relevante og/eller danne grundlag for yderligere læring. For det andet vil videreuddannelse forventeligt kunne understøtte *udvikling* af løsninger, job og virksomheder frem for *afvikling*. Det er vigtigt, at opkvalificering og omskoling sker inden for en hensigtsmæssig og rettidig tidsramme, inden lønmodtagerne på en given arbejdsplads er blevet arbejdsløse, fordi arbejdspladsen lukker. Kortlægning af de berørte job og tab af arbejdspladser, som omtales under artikel 7, stk. 2c, bør derfor kortlægges med rettidig omhu.

Det bør specificeres, at arbejdsmarkedets parter skal inddrages i forvaltningen og udarbejdelse af de territoriale planer, samt i processen i forbindelse med omskoling og opkvalificering af arbejdstagere og udarbejdelse af kriterierne for støtteberettigelse, jf. bemærkning 14 om at "medlemsstaterne i samarbejde med de relevante interessenter og med støtte fra Kommissionen udarbejder territoriale planer for retfærdig omstilling". Det vil i denne forbindelse være relevant at inkludere både *direkte* og *indirekte* berørte faggrupper, jf. også ovenfor. Inddragelsen bør tilrettelægges, så man kan drage fordel af lønmodtageres konkrete viden og ekspertise fra arbejdspladser, herunder forslag til grønne og socialt retfærdige løsninger.

Med venlig hilsen

Bente Sorgenfrey
Næstformand, FH